

x quo, prolatis in dies reip. litterariæ finibus, illiusque sacris cum hominibus omnium ordinum communicatis, plures horum mysteriis initiari quodammodo voluerunt, atque adeo duplex discipulorum genus, post finitam illam primam puerilis ætatis institutionem, morari cœpit in scholis, unum eorum, qui penitus se dare velint litterarum studiis, eorum alterum, qui negotia ceterasque res humanas obituri sint; orta est paulatim alia & nova scholarum facies, quæ, quomodo per singulas ætates, & patrum memoria & nostra, fuerit comparata, cum plures alii docuerunt, tum nos superiori anno, simili in scriptiuncula cum hoc argumentum tractaremus, ostendere conati sumus.

Quæ quidem rei scholasticæ mutatio attulit necessario rerum tradendarum augmentum, earum imprimis, quæ pertinent ad communem vitæ usum, aptæque sunt cum ceteris tum ipsis litteratis hominibus, ita, ut utrumque genus institutionis combinaretur.

Hac ratione cum nondum videretur satisfactum hominum desiderio, nonnullis in locis paratum est novum scholarum genus, quod *realium* vocabant, non prorsus ab simile illi veteri, sed tamen isti consilio, de litteratura populari & vitæ consuetudini inserviente, magis, ut opinabantur homines, accommodatum. Neque enim excludebant interiorum litterarum studium tractationemque, quid? quod ipsum litteratorum hominum ordinem rerum suarum copia ditare volebant.

Sed quoniam ne sic quidem constare sibi videbatur ex omni parte hæc ratio & faustum reddere doctrinæ popularis & litterariæ connubium, propter dissimilem utriusque conditionem; res jam eo devenit, ut ipsius divortii faciendi non obscure fiat mentio, quo suum utrique generi proprium & separatim domicilium assignetur. Cui sententiæ accessit jam auctor non ignobilis (*), cujus nuper prodiit Hafniæ elegans & subtilis de hac re libellus. In quo, dum consultum cupit militum præfectis, negotiatoribus, oeconomis, artificibus opificibusque & omnino reliquis hominum ordinibus, qui litteratorum nomen non præ se ferunt, id agit vir clarissimus, ut efficiat litteraturam popularem

(*) Fr. Gabr. Resewitz, Prediger an der deutschen Petrikirche zu Coppenhagen. Inscriptus est liber: Die Erziehung des Bürgers zum Gebrauch des gesunden Verstandes und zur gemeinnützigen Geschäftigkeit.